

Udskriftsdato: 13. december 2025

KEN nr 9378 af 30/05/2018 (Gældende)

Ankestyrelsens principafgørelse 22-18 om pligt til opfølgning - vejledningspligt - helhedsvurdering - realudligning

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 2017-3710-54336

Ankestyrelsens principafgørelse 22-18 om pligt til opfølgning - vejledningspligt - helhedsvurdering - realudligning

Principafgørelsen fastslår

Kommunens pligt til opfølgning

Kommunen har pligt til løbende at følge op på de enkelte sager om hjælp efter serviceloven for at sikre sig, at hjælpen fortsat opfylder sit formål. Kommunens pligt til opfølgning skal ses i sammenhæng med vejledningspligten. Det kan være nødvendigt at foretage en opfølgning af borgerens hjælpebehov og de visiterede ydelser for at kunne yde en korrekt vejledning.

Kommunens vejledningspligt

Kommunen har, som en del af helhedsvurderingen, pligt til at behandle ansøgninger og spørgsmål om hjælp i forhold til alle de muligheder, der findes for at give hjælp efter den sociale lovgivning. Det følger af retssikkerhedsloven. Det betyder også, at borgeren skal have tilbud om rådgivning og vejledning, hvis det er nødvendigt. Som udgangspunkt har kommunen kun pligt til at vejlede, hvis der er en anledning til det.

Det følger af god forvaltningsskik, at en myndighed, efter omstændighederne, også er forpligtet til at vejlede på eget initiativ. Det betyder, at kommunen har pligt til at vejlede selvom borgeren, hverken direkte eller indirekte, har bedt om vejledning. Det betyder også, at vejledningen ikke nødvendigvis skal ske i forbindelse med en ansøgning om hjælp, men fx kan ske i forbindelse med bevilling af en anden ydelse eller i forbindelse med opfølgning. Vejledningen forudsætter, at kommunen i forvejen er i kontakt med borgeren.

Realudligning

Manglende eller mangelfuld vejledning fra kommunens side kan efter omstændighederne føre til, at borgeren skal stilles, som om kommunen havde ydet korrekt og fyldestgørende vejledning. Det kan fx betyde, at borgeren er berettiget til hjælp fra et tidligere tidspunkt end ansøgningstidspunktet, eller det kan få betydning for vurderingen af, om en borger, der uberettiget har modtaget ydelser, også har modtaget ydelserne mod bedre vidende.

Eksempler på kommunens vejledningspligt

I forhold til pensionslovens bestemmelse om personligt tillæg betyder kommunens forpligtelser, at kommunen skal være særligt opmærksom på, om der er behov for at vejlede borgeren om muligheden for at søge personligt tillæg, fx i forbindelse med bevilling af en bolig. Kommunen skal i den forbindelse også vejlede om konsekvenserne ved fx at låne penge af familiemedlemmer til dækning af udgifterne, hvis der foreligger oplysninger i sagen, der gør denne vejledning aktuel, fx oplysninger om borgerens økonomiske forhold.

I den konkrete sag vurderede Ankestyrelsen, at kommunen ikke havde vejledt om muligheden for at søge om personligt tillæg til dækning af husleje og varme i forbindelse med flytning til plejebolig. Kom-

munen skulle derfor behandle sagen igen og undersøge, om borgeren havde mulighed for selv at afholde de ansøgte udgifter, eventuelt via en afdragsordning.

Baggrund for at behandle sagen principielt

Ankestyrelsen har behandlet sagen principielt. Det har vi gjort for at afklare rækkevidden af kommunens vejledningsforpligtelse og pligt til opfølgning.

Reglerne

Love og bekendtgørelser

Lov om social pension (pensionsloven), senest bekendtgjort i lovebekendtgørelse nr. 1208 af 17. november 2017.

- § 14, stk. 1, om personligt tillæg.

Forvaltningsloven, senest bekendtgjort i lovebekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014.

- § 7, stk. 1 om kommunens vejledningspligt.

Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven), senest bekendtgjort i lovebekendtgørelse nr. 188 af 8. marts 2018.

- § 5, om enhedsforvaltning.
- § 10, om sagens oplysning.

Praksis

Gældende:

Følgende principafgørelser er brugt ved afgørelsen og gælder stadig:

41-17: Kommunen har pligt til at give borgeren nødvendig rådgivning og vejledning. Kommunen skal behandle ansøgninger om hjælp bredt, hvilket betyder, at borgeren også – hvis det er nødvendigt – skal have tilbud om rådgivning og vejledning.

98-15: En myndighed har pligt til at rådgive og vejlede inden for sit eget område. Manglende eller mangelfuld vejledning fra kommunens side kan efter omstændighederne føre til, at borgeren stilles, som om kommunen havde ydet en korrekt og fyldestgørende vejledning, som borgeren havde handlet i overensstemmelse med.

Kasserede:

Følgende principafgørelser er kasserede og gælder ikke længere (historisk):

P-7-02: Ankestyrelsen lagde til grund, at det faste forvaltningsretlige grundprincip om, at der skal søges om hjælp, før behandlingen/udgiften iværksættes, også gælder ved en pensionists flytning til en ny kommune. Det må afhænge af en nærmere konkret vurdering af det enkelte tilfælde, om der har foreligget en vejledningspligt, der har været tilsidesat. Der må bl.a. tages hensyn til, i hvilket omfang ansøger allerede har modtaget vejledning i fraflytningskommunen.

65-10: Oplysninger om konkrete udgifter fremført på et handlemøde med repræsentanter fra den kommunale forvaltning flere år tidligere burde have givet kommunen anledning til at vejlede om mulighederne for eventuelt at få støtte efter reglerne i serviceloven om merudgifter. Ansøger skulle stilles, som havde han ansøgt på dette tidspunkt.

Praksis er indarbejdet i denne principafgørelse.

Den konkrete afgørelse

Du har klaget over A Kommunes afgørelse om afslag på personligt tillæg til husleje og varme. A Kommune afgjorde sagen den 10. februar 2016.

Ankestyrelsen valgte den 23. oktober 2017 at genoptage din klagesag om personligt tillæg. Vi har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Kommunen skal behandle din sag igen.

Det betyder, at vi hjemviser sagen til ny behandling, og at kommunen skal afgøre sagen på ny. Du skal være opmærksom på, at en ny behandling godt kan føre til det samme resultat i din sag.

Kommunen kontakter dig.

Begrundelse for afgørelsen

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at kommunen ikke har vejledt dig tilstrækkeligt om muligheden for at søge personligt tillæg i forbindelse med bevilling af plejebolig.

Sagen er ikke tilstrækkeligt oplyst til, at vi kan afgøre, om du selv havde mulighed for at afholde udgiften til husleje og varme i din fraflyttede bolig, og om der er tale om en nødvendig udgift.

Vi finder, at de manglende oplysninger udgør en så væsentlig del af beslutningsgrundlaget, at vi ikke kan træffe afgørelse i sagen.

Hvad er afgørende for resultatet

Kommunen vejleder dig i forbindelse med bevillingen af din plejebolig om, at du har mulighed for at søge om indskudslån. Kommunen har ikke i den forbindelse vejledt dig om muligheden for at søge om personligt tillæg til dækning af udgifter forbundet med flytningen.

Det fremgår ikke af sagen, om det var muligt for dig selv at afholde udgiften til husleje og varme i den fraflyttede bolig, fx i form af en afdragsordning med din tidligere udlejer og varmeleverandør.

Kommunen kan ikke alene lægge vægt på, at der er tale om en udgift, der vedrører en tidligere bolig. Kommunen skal desuden vurdere, om betaling af udgiften har betydning for din fremtidige økonomiske situation.

Vi er opmærksomme på, at din familie har lånt dig penge til at betale de ansøgte udgifter. Som udgangspunkt betyder det, at man ikke er økonomisk vanskeligt stillet, da det har været muligt at finde midler til at betale de konkrete udgifter. I denne sag ændrer det dog ikke ved resultatet, fordi kommunen ikke ses at have vejledt dig om muligheden for at ansøge om personligt tillæg og om konsekvenserne ved at låne pengene af din familie.

Hvad skal kommunen gøre

Kommunen skal undersøge, om hvor stort dit rådighedsbeløb var på ansøgningstidspunktet. Kommunen skal desuden undersøge, om du med dit daværende rådighedsbeløb både kunne afholde de nødvendige udgifter, udgiften til det ansøgte og de daglige fornødenheder.

Kommunen skal også undersøge, om du med dit daværende rådighedsbeløb havde mulighed for at afdrage på den opståede gæld som følge af din flytning, herunder om det overhovedet var muligt at indgå en afdragsordning.

Kommunen kan indhente oplysninger, der belyser ovenstående.

Kommunen skal herefter træffe en ny afgørelse. Hvis kommunen ikke fuldt ud imødekommer din ansøgning, skal kommunen i afgørelsen angive de hovedhensyn og de faktiske oplysninger, der er indgået i kommunens vurdering.

Du kan klage over den nye afgørelse efter de almindelige regler. Det betyder, at du kan klage til kommunen inden fire uger efter, du har modtaget den nye afgørelse fra kommunen.

Om reglerne

Personligt tillæg kan ydes til pensionister, som er særligt vanskeligt stillet økonomisk. Personligt tillæg kan dække udgifter, som – kommunen vurderer – er rimelige og nødvendige, og som ikke kan dækkes af andre former for tillæg eller efter anden lovgivning. Kommunen foretager en konkret og individuel vurdering af de samlede økonomiske forhold. I vurderingen indgår formue, den sociale pension og alle andre indtægter. Kommunen vurderer formue og indtægt i forhold til den udgift, som søges dækket som personligt tillæg. Kommunen kan anvende vejledende formuegrænser og rådighedsbeløb.

Mødebehandling

Sagen er behandlet på møde. På mødet stemmer deltagerne om resultatet. Der er enighed om afgørelsen.